

Čítanka s nadhledem 8^{až}9

METODICKÝ LIST

Předmluva

Čítanka vznikla proto, aby práce s ní co nejvíce bavila jak žáky, tak učitele. Obsahuje v drtivé většině texty, které jsou u dnešních dětí a mládeže populární a mají jim co předat. Současně je zde zastoupena i hrstka kanonických děl české i světové literatury, která žáci, chtě nechtě, musí ovládat také. Jsou ale pojata zábavnou formou tak, aby je ke čtení nalákala a nevzbuzovala v nich oblíbenou otázku, k čemu jim to v životě bude.

Práce s čítankou je zamýšlena především pro projektovou výuku, která by doplňovala a obohacovala klasické hodiny českého jazyka, literatury a slohu. Čítanka je navržena tak, aby co nejvíce rozvíjela představivost a fantazii žáků. To rovněž umocňuje tvůrčí psaní, na němž je z významné části postavena.

Důležité je žáky zaujmout a proniknout do jejich myšlení, které jinak může být pro učitele těžko pochopitelné. Pomocí takto nastavených úkolů a diskuzí nad texty budeme schopni prohloubit vztah s našimi žáky a inspirovat se navzájem. Vztah učitele a žáka je totiž základním stavebním kamenem, bez něhož nelze budovat nic. Nepředpokládám, že takovýto vztah je možné mít se všemi žáky ve všech třídách. Cílem je takové žáky alespoň na chvíli vtáhnout do zajímavých jiných světů, které nám literatura poskytuje. No, řekněte sami, nestojí to za zkoušku?

Autorka

Návod na práci s čítankou

Čítanka je rozdělena do tří částí – próza, poezie a drama, aby byly zastoupeny všechny druhy literatury. Každý celek se skládá z úvodního obrázku, poučení a zamyšlení před čtením, otázek před textem, otázek k ilustraci, samotné ukázky z vybrané knihy, otázek po textu, práce se zvukovou či filmovou ukázkou a konečně tvůrčího psaní založeného na základní velké myšlence, již by si žáci měli z hodiny odnést.

Čtenář si prohlédne ilustraci/fotografii a nechá si ji projít hlavou. Poté následuje předěl – dozvídá se zajímavé informace o autorovi díla, z něhož bude výuka vycházet. Součástí této pasáže je vždy i úkol k zamyšlení: žák přichází s vlastními nápady týkajícími se literatury, ať už se jedná o diskusi nad obálkami knih, o vymyšlení vlastního pseudonymu, nebo přidělování možných názvů děl podle obrázků apod. Žáci jsou tímto způsobem práce vtaženi do celkové problematiky tvorby literárního díla a nejsou limitováni pouhou ukázkou zvoleného textu. Následně žáci přecházejí k otázkám vyvolávajícím úvahy nad tím, jaký možný děj bude v knize obsažen, jací budou hlavní hrdinové, hlavní zápletky apod. Proběhne rozprava nad nejrůznějšími možnostmi pojetí díla. Na tento úsek navazují otázky věnované úvodní ilustraci – žáci se vracejí ke svým úvahám ze samého začátku hodiny. V tuto chvíli žáci sdělují, co v nich obrázek evokuje a jak může souviset s dějovou linkou.

Posléze přejdeme ke čtení samotné ukázky. Pokud předčítání zajistí učitel, žáci se budou moct do textu opravdu ponořit a přemýšlet nad ním po celou dobu čtení.

Po této fázi se dostáváme k otázkám po textu. Nyní diskutujeme se žáky nad konkrétními věcmi a porovnáváme je s tím, co bylo řečeno před čtením. Pro potvrzení významů textu a maximální vtažení do děje je v tomto okamžiku puštěna zvuková či filmová ukázka.

V závěru přecházíme k tvůrčímu psaní, které představuje shrnutí celého vyučovacího bloku. Žáci pracují na vlastním literárním textu, případně plní zajímavé úkoly dotvářející jejich celkový dojem z hodiny. V případě časové tísně se tato práce může přesunout do klidu jejich domovů.

V rámci každého celku je záměrně ponecháno pár volných míst k tomu, aby si žáci v případě zájmu mohli vpisovat přímo do svých čítanek zajímavé postřehy, myšlenky či informace.

Touto strukturou čítanky dochází k celkovému propojení českého jazyka ve všech jeho složkách (literární, lingvistické a slohové části jsou v rovnováze). Rovněž zde dochází k realizaci mezipředmětových vztahů, ať už s hudební výchovou, výtvarnou výchovou, občanskou výchovou, mediální výchovou, dějepísem, zeměpisem, nebo anglickým jazykem.

Zdroje textů i obrazového materiálu se nacházejí v závěru čítanky.

Práci s čítankou usnadňují online doplňky, které najdete na Škole s nadhledem. Postupujte podle návodu, který je na 2. straně obálky, kódy ke cvičením najdete ve spodní liště. Stejným způsobem se dostanete ze strany 56 na Klíč s řešením. K doporučeným filmovým a zvukovým ukázkám vás dovedou číselné kódy nebo QR kódy.

